

**SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 45/2014 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 januari 2015 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (RP 347/2014 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

- gruppchef Maarit Mikkonen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
- förvaltningsöverläkare Lasse Lehtonen, Samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- utredningschef Juha Kurtti, Tehy rf
- biträdande verksamhetsledare Hannu Halila, Finlands Läkarförbund.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Eila Mustonen och överläkare Teppo Heikkilä, social- och hälsovårdsministeriet

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- Finlands Kommunförbund
- Terveyspalvelualan Liitto ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ska ändras.

Enligt förslaget ska legitimeringsprocessen för läkare som avlagt examen i en stat som inte hör till Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ses över så att Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården direkt i början av legitimeringsprocessen fattar beslut om den sökandes utbildning ska godkännas. Den sökande kan vara verksam som läkarpraktikant och börja fullgöra den tjänstgöring, genomföra de tilläggsstudier eller genomgå de förhör som Tillstånds- och tillsynsverket

för social- och hälsovården bestämmer först efter det att han eller hon fått ett positivt beslut om att utbildningen har godkänts.

Bestämmelserna om kraven på de handlingar som ska visas upp i samband med ansökan om legitimering preciseras. Om sökanden har en kopia av examensbeviset eller en annan handling som ska bifogas ansökan, ska kopian vara officiellt bestyrkt. Av handlingar som är avfattade på något annat språk än finska, svenska eller engelska ska till ansökan fogas översättningar till finska, svenska eller engelska översatta av en i Finland eller i någon annan stat inom Europeiska

unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet auktoriserad translator. De som avlagt examen utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska till ansökan om legitimering föga en tillförlitlig utredning om att beviset är riktigt.

De uppgifter som förs in i centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ska kompletteras vad gäller sådana studerande som har tillfällig rätt att utöva det yrke de studerar till. I registret ska införas personuppgifter och uppgifter om avgöranden i fall

då Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller regionförvaltningsverket riktat tillsynsåtgärder mot personer som är införda i registret.

Tillämpningsområdet för paragrafen om utredning av den yrkesmässiga funktionsförmågan, hälsotillståndet och yrkesskickligheten hos yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården utvidgas till att gälla även personer som ansöker om rätt att utöva yrke.

Lagen avses träda i kraft den 1 april 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Bakgrunden till propositionen är de fall som uppdragats inom hälso- och sjukvården där personer har presenterat förfalskade examensbevis för arbetsgivaren eller tillsynsmyndigheten och på den grunden fått vara verksamma som läkare. På grund av oegentligheterna har man tvingats reda ut legitimeringens riktighet i efterskott. Det föreslås att legitimeringsprocessen ska utvecklas för att en ändamålsenlig yrkesutövning, en tillräcklig tillsyn och patientsäkerheten inom hälso- och sjukvården ska kunna säkerställas på ett mera tillförlitligt sätt än för närvarande.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) fattar i det första steget ett administrativt beslut om godkännande av examen för läkare som kommer från stater utanför EU eller EES och som ansöker om rätt att utöva yrke. Därefter får sökanden vara verksam som läkarpraktikant. Efter att utbildningen har godkänts får sökanden fullgöra den tjänstgöring, genomföra de tilläggsstudier eller genomgå de förhör som Valvira bestämmer. Valvira kommer i fortsättningen att ha möjlighet att noggrannare utreda vilken förmåga en person har att utöva yrke inom hälso- och sjukvården. Utskottet konstaterar att lagförslaget gör legitimeringsprocessen klarare och förbättrar såväl sökandens rätts-säkerhet som patientsäkerheten.

Enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ska en yrkesutbildad per-

son inom hälso- och sjukvården ha sådana tillräckliga språkkunskaper som förutsatts i de uppgifter han eller hon sköter (18 a §). För att en sökande som inte är medborgare i en EU- eller EES-stat ska legitimeras krävs intyg över kunskaper i finska eller svenska. Enligt gällande lagstiftning har tillsynsmyndigheten inte möjlighet att som villkor för legitimering kräva intyg över kunskaper i finska eller svenska av sökande som har fått sin utbildning i någon annan EU- eller EES-stat, och det har därför vilat på arbetsgivaren att bedöma om språkkunskaperna är tillräckliga. Den undervisning i finska eller svenska som ingår i integrationsutbildningen för invandrare kan inte anses vara tillräcklig för de språkkunskaper som krävs i yrkesutövningen. Det är viktigt att man i samband med genomförandet av yrkeskvalifikationsdirektivet också gör en bedömning av behovet av att ändra lagstiftningen för att säkerställa tillräckliga språkkunskaper också hos yrkesutbildade personer som kommer från en EU- eller EES-stat.

Under behandlingen av propositionen har behovet av en totalrevision av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården lyfts fram. Utskottet anser att det under beredningen av den är skäl att också reda ut om det vore nödvändigt och ändamålsenligt att föra in språkkunskaperna i centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Det är också nödvändigt att satsa på kompletterande

språkutbildning och annan utbildning för den yrkesutbildade personalen, så att inte köer eller långa väntetider före tilläggsstudier eller förhör fördröjer inträdet på arbetsmarknaden. Utskottet understryker dessutom betydelsen av att Valvira har tillräckliga resurser för att legitimeringen av yrkesutövare ska gå smidigt och vara tillförlitlig.

Detaljmotivering

14 a §. Utskottet föreslår en teknisk precisering av 2 mom. 4 a-punkten och att den samordnas med 14 c §.

14 c §. Utskottet föreslår tekniska preciseringar i 1 mom. 2, 3 och 4 punkten. Enligt motiveringen till 14 c § 3 mom. kräver Valvira av läkare som fått sin utbildning utanför EU eller EES minst sex månader praktik som villkor för legitimering. Praktiken fullgörs vid en verksamhetsenhet inom det offentliga servicesystemet under benämningen amanuens. Enligt 3 mom. kan sökanden inte fullgöra den tjänstgöring, genomföra de tilläggsstudier eller genomgå de förhör som Valvira bestämmer eller vara verksam som läkarpraktikant innan Valvira har fattat beslut om godkännande av utbildningen. Utskottet föreslår att 3 mom. ändras för att det ska bli klart att man med praktik för läkare uttryckligen avser sådan praktik som Valvira bestämmer.

25 §. Utskottet föreslår att 6 mom. preciseras enligt detaljmotiven i propositionen så att kostnaderna för att utreda sökandens yrkesmässiga funktionsförmåga och hälsotillstånd inte ska ersättas av statens medel.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget enligt propositionen men 14 a, 14 c och 25 § med följande ändringar:

Utskottets ändringsförslag

14 a §

Bilagor till ansökan

(1 mom. som i RP)

Till andra ansökningar än sådana ansökningar om erkännande eller godkännande av yrkeskvalifikationer som avses i 1 mom. ska följande handlingar fogas:

(1 och 2 punkten som i RP)

— — — — —
4 a) om sökanden *har utövat yrket i en stat som inte för register över utövare av det yrket i, ett intyg som den behöriga myndigheten i den (utesl.) staten har utfärdat över att den (utesl.) inte registrerar utövare av yrket eller någon annan tillförlitlig utredning om saken,*
— — — — —

(3—8 mom. som i RP)

14 c §

Godkännande av examen för läkare som fått sin utbildning utanför EU- eller EES-området som utbildning som leder till läkaryrket i Finland

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården fattar på ansökan beslut om att examen för en läkare som fått sin utbildning utanför EU- eller EES-området ska godkännas som utbildning som leder till läkaryrket, om läkarexamen uppfyller minimikraven. Till ansökan ska sökanden med avvikelse från 14 a § foga följande handlingar:

(1 punkten som i RP)

2) bevis på formella kvalifikationer eller ett bevis över genomförd utbildning som ger rätt att utöva *läkaryrket*,

3) om sökanden har beviljats rätt att utöva *läkaryrket* i någon annan stat än i Finland, ett intyg som den behöriga myndigheten i den berörda staten har utfärdat högst tre månader tidigare över att denna rätt inte har begränsats eller frångåtts på grund av grovt fel i yrkesutövningen eller av andra motsvarande skäl,

4) om sökanden *har utövat läkaryrket i en stat som inte för register över läkare*, ett intyg som den behöriga myndigheten i den (*utesl.*) staten har utfärdat över att den (*utesl.*) inte registrerar *läkare* eller någon annan tillförlitlig utredning om *saken*, och

(5 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

Sökanden kan inte fullgöra den tjänstgöring, genomföra de *tilläggsstudier*, genomgå de förhör *eller fullgöra den praktik för läkare* som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården bestämmer (*utesl.*) innan Tillstånds- och tillsynsverket har fattat beslut om godkännande av utbildningen.

(4 mom. som i RP)

25 §

Utredning av yrkesutövningens ändamålsenlighet

(1—5 mom. som i RP)

Om den som ansöker om rätt att utöva yrke för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården motsätter sig en utredning enligt 4 eller 5 mom., kan Tillståndsverket för social- och hälsovården avslå ansökan. Kostnaderna för utredningen av *den yrkesmässiga funktionsförmågan, hälsotillståndet eller yrkesskickligheten* hos en person som ansöker om rätt att utöva yrke ersätts inte av statens medel.

Helsingfors den 10 februari 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Anneli Kiljunen /sd
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Johanna Jurva /saf
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /saml
Lasse Männistö /saml

Mikael Palola /saml
Terhi Peltokorpi /cent
Sari Sarkomaa /saml
Hanna Tainio /sd
Erkki Virtanen /vänst
ers. Anne Louhelainen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.

RESERVATION

Motivering

Propositionen med förslag till lag om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården är huvudsakligen värd att stödja, men den räcker inte för att trygga att vårdpersonal som kommer till Finland från utlandet har tillräckliga språkkunskaper.

Höjda krav på språkkunskaper

Det har iakttagits brister i språkkunskaperna hos vårdpersonal som kommer till Finland från utlandet och undervisnings- och kulturministeriets arbetsgrupp (Bedömning av språkkunskaper och komplettering av utbildning som skaffats utanför EU- eller EES-länderna inom hälsovårdssektorn, Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2014:5) har konstaterat att kraven på språkkunskaper bör höjas till kunskapsnivå 4 i de allmänna språkexamina/nivå B2 inom den europeiska referensramen för språkkunskaper. Enligt arbetsgruppens förslag bör samma språkfärdigheter krävas både av dem som utbildat sig inom EU eller EES och dem som utbildat sig på annat håll. Vi ställer oss bakom dessa förslag eftersom det med tanke på patientsäkerheten är ytterst viktigt att vårdpersonalen har tillräckliga språkkunskaper.

Att säkerställa språkkunskaperna i samband med legitimeringen

För närvarande varierar praxis för att kontrollera språkkunskaperna hos vårdpersonal som kommer till Finland från utlandet. De som kommer från områden utanför EU- eller EES-staterna avkrävs intyg över färdigheter i finska eller svenska i samband med beviljandet av rätten att utöva yrket (legitimering), men motsvarande krav kan enligt nuvarande lagstiftning inte ställas om sökanden är medborgare i en EU- eller EES-stat. Men patientsäkerheten känner inga na-

tionaliteter och vi anser att också sökanden från EU- eller EES-staterna ska avkrävas intyg över språkkunskaper när rätten att utöva yrket beviljas.

Anteckning om språkkunskaper i centralregistret

Det föreslås att bestämmelsen om de uppgifter som införs i centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården kompletteras, men det föreslås inte att uppgifter om språkkunskaper ska fogas till registret. Ändå vore det viktigt för att säkerställa personalens språkkunskaper, och det skulle hjälpa i situationer där det behövs särskilda språkkunskaper för att vårda patienter som varken behärskar finska eller svenska. Därför föreslår vi att registret kompletteras i fråga om språkkunskaper.

Satsningar på lagberedningens kvalitet

Lagberedningens kvalitet har kritiserats från sakkunnighåll upprepade gånger under denna regeringsperiod, och även denna proposition får del av kritiken. Valvira konstaterar i sitt yttrande att propositionsmotiven innehåller flera inexaktheter som gör det svårare att bedöma förslaget. Enligt yttrandet finns det ställen där paragrafexterna och deras detaljmotiv avviker från varandra, och terminologin är delvis vacklande. Vi anser att det måste satsas mer på lagberedningens kvalitet för att de beredda lagarna ska vara tydliga och begripliga och lätta att tillämpa, och för att lagarna inte ständigt ska behöva korrigeras på grund av brister i beredningen.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner tre uttalanden (Reservationens förslag till uttalanden).

Reservationens förslag till uttalanden

1. *Riksdagen förutsätter att när yrkeskvalifikationsdirektivet genomförs nationellt ska bestämmelserna om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ändras så att personer som utbildat sig inom eller utanför EU eller EES ska avkrävas intyg över tillräckliga språkkunskaper i samband med legitimeringen.*
2. *Riksdagen förutsätter att kraven på språkkunskaper för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården höjs till kunskapsnivå 4 i de allmänna språkexamina/nivå B2 inom den europeiska referensramen för språkkunskaper.*
3. *Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition om att de uppgifter som förs in i centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården kompletteras med uppgifter om personernas språkkunskaper.*

Helsingfors den 10 februari 2015

Johanna Jurva /saf
Anne Louhelainen /saf